

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna (prop. 2008/09:136). Europaparlamentet har antagit en stadga för dess ledamöter (2005/684/EG, Euratom) som träder i kraft i samband med den valperiod som börjar 2009, dvs. den 14 juli 2009. Med anledning av stadgan föreslås i propositionen anpassningar i skattemässigt hänseende för i Sverige obegränsat skattskyldiga ledamöter av Europaparlamentet.

I propositionen föreslås också en EU-anpassning av beskattningen av utstationerad personal vid Europaskolorna.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 14 juli 2009 i fråga om ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och den 1 juli 2009 i fråga om ersättningar till utstationerad personal vid Europaskolorna.

Utskottet avstyrker samtliga motioner.

I betänkandet finns en reservation (s, v, mp) och ett särskilt yttrande (fp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	6
Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna	6
Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet	6
Propositionen	8
Motionerna	12
Utskottets ställningstagande	13
Reservation	14
Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna (s, v, mp)	14
Särskilt yttrande	16
Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna (fp)	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionerna	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
 2. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:136 och avslår motionerna 2008/09:Sk16 yrkandena 1–3 och 2008/09:Sk17 yrkandena 2–4.

Reservation (s, v, mp)

Stockholm den 5 maj 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s), Gunnar Andréén (fp), Christin Hagberg (s), Lena Asplund (m), Fredrik Olovsson (s), Lennart Sacrédeus (kd), Fredrik Schulte (m), Marie Engström (v), Helena Leander (mp), Hans Olsson (s) och Karin Nilsson (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlar utskottet proposition 2008/09:136 Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna. Regeringen föreslår ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229, IL) och lagen (1988:468) om avräkning av utländsk skatt. Syftet är anpassningar i skattemässigt hänseende för i Sverige obegränsat skattskyldiga ledamöter av Europaparlamentet samt en EU-anpassning av beskattningen av utstationerad personal vid Europaskolorna. Regeringens och motionärernas förslag till riksdagsbeslut redovisas i bilaga 1. Regeringens förslag till lagtexter återges i bilaga 2.

Ledamotsstadgan föranleder även ändringar i andra lagar än de här aktuella. De andra lagändringarna bereds i konstitutionsutskottet (prop. 2008/09:184, bet. 2008/09:KU25).

Bakgrund

Europaparlamentet representeras av ledamöter valda av Europeiska unionens medlemsstater. Ledamöterna väljs genom allmänna direkta val i medlemsstaterna. Sverige har i dag 19 ledamöter i Europaparlamentet. Den 14 juli 2009, efter nästa val till Europaparlamentet, träder en ledamotsstadga för Europaparlamentets ledamöter i kraft genom Europaparlamentets beslut av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga (2005/684/EG, Euratom). Inom Finansdepartementet har det utarbetats en promemoria innehållande skatteförslag till följd av ledamotsstadgan. Promemorian har remissbehandlats. Lagrådets yttrande har inhämtats avseende huvuddelen av dessa förslag. Inom Finansdepartementet har det också utarbetats en promemoria som behandlar frågan om huruvida vissa undantag ska göras vid inkomstbeskattningen för ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till lärare och annan personal som är utstationerad vid dessa skolor. Promemorian har remissbehandlats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den ovan nämnda ledamotsstadgan innebär bl.a. att Europaparlamentet i fortsättningen kommer att stå för alla ersättningar till sina ledamöter och före detta ledamöter. I dag står Europaparlamentet i huvudsak för vissa kostnadsersättningar, medan medlemsstaterna står för exempelvis arvoden. I och med stadgan kommer ledamöternas arvoden m.m. att bli föremål för gemenskapsbeskattning. Medlemsstaterna ges emellertid rätt att beskatta

ersättningar i form av arvode, övergångsersättning, ålders- och invaliditetspension samt efterlevandepension under förutsättning att dubbelbeskattning undviks.

Med anledning av stadgan föreslås i propositionen anpassningar i skattemässigt hänseende för i Sverige obegränsat skattskyldiga ledamöter av Europaparlamentet. Förändringarna innebär att den ålders-, invaliditets- och efterlevandepension som betalas ut av Europaparlamentet ska utgöra skattepliktig inkomst av tjänst och att den s.k. ettårsregeln inte ska vara tillämplig för uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Vidare föreslås att vissa ersättningar som betalas ut av Europaparlamentet, t.ex. resekostnadsersättningar och ersättningar för utgifter i samband med sjukdom, inte ska tas upp till beskattning. I syfte att undanröja dubbelbeskattning föreslås dessutom att den skatt som betalas till Europeiska gemenskaperna ska kunna räknas av från den svenska skatten.

I propositionen föreslås också en EU-anpassning av beskattningen av utstationerad personal vid Europaskolorna. Förslagen innebär att ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till lärare och annan personal som är eller har varit utstationerad vid dessa skolor inte ska tas upp till beskattning. Detsamma föreslås gälla för ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till sådan personals efterlevande.

Förslagen bedöms inte få några offentligfinansiella effekter. Inte heller bedömer man att Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna kommer att påverkas av förslagen.

De nya bestämmelserna om ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet föreslås träda i kraft den 14 juli 2009 medan bestämmelserna om ersättningar till utstationerad personal vid Europaskolorna bör träda i kraft den 1 juli 2009.

Utskottets överväganden

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till skatteregler för ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna samt avslår motionsyrkandena.

Jämför reservation (s, v, mp) och särskilt yttrande (fp).

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet

I artikel 9 i Europaparlamentets ledamotsstadga (2005/684/EG, Euratom) anges att ledamöterna har rätt till ett lämpligt arvode som garanterar deras oberoende. Vidare anges att efter det att deras uppdrag har upphört har de rätt till övergångsersättning och pension. Efterlevande till ledamöter och före detta ledamöter har rätt till efterlevandepension. Samtliga utbetalningar ska finansieras genom Europeiska unionens budget (artikel 23).

Enligt artikel 12 ska ledamotsarvodet vara föremål för beskattning till fördel för gemenskapen enligt samma villkor som enligt artikel 13 i protokollet om Europeiska gemenskapens immunitet och privilegier. I nämnda artikel anges bl.a. att gemenskapens tjänstemän och övriga anställda ska vara skyldiga att betala skatt till gemenskaperna på de löner och arvoden de får av gemenskaperna enligt de villkor och det förfarande som rådet på förslag från kommissionen har fastställt. Vidare anges i artikel 13 att gemenskapens tjänstemän och övriga anställda ska vara befriade från nationella skatter på de löner och arvoden de får av gemenskaperna. I ledamotsstadgan har det emellertid tagits in en bestämmelse, i vilken det anges att även om arvodet ska vara föremål för beskattning till fördel för gemenskapen, påverkar det inte medlemsstaternas rätt att låta ledamöternas arvoden omfattas av nationella skatterättsliga bestämmelser, förutsatt att varje form av dubbelbeskattning undviks. Regeringen anger i propositionen att den sistnämnda förutsättningen får anses omfatta dubbelbeskattning såväl i förhållande till Europeiska gemenskaperna som i förhållande till en annan stat.

Reglerna om beskattning gäller även för den ålders-, invaliditets- och efterlevandepension samt den övergångsersättning som Europaparlamentet ger ut (artikel 12.5).

I artikel 14 anges att före detta ledamöter har rätt till ålderspension fr.o.m. det att de fyller 63 år. Ledamöter som blir invalidiserade under sin mandattid har rätt till invaliditetspension (artikel 15). Rätten till invaliditets-

pension börjar gälla när ledamoten avsäger sig sitt uppdrag. I artikel 17 stadgas att om en ledamot avlider, eller om en före detta ledamot som är pensionsberättigad eller innehar pensionsrättigheter avlider, har efterlevande make/maka och underhållsberättigade barn rätt till efterlevandepension.

I artikel 13 anges att ledamöter vars mandat har upphört, har rätt till en övergångsersättning motsvarande ledamotsarvodet i artikel 10. Denna övergångsersättning ska betalas ut i form av en månadsersättning för varje år som mandatet har utövats, dock i lägst 6 och högst 24 månader. Om ledamoten tillträder ett mandat vid ett annat parlament eller offentligt ämbete betalas inte någon övergångsersättning ut.

Den nya ledamotsstadgan medför också att Europaparlamentet i fortsättningen ska ersätta ledamöternas faktiska kostnader för resor till och från arbetsorterna och för övriga tjänsteresor. Övriga kostnader för utövande av uppdraget kan ersättas i form av en schablonersättning. Dessa kostnadserättigheter ska inte vara skattepliktiga (artikel 12.6).

Enligt artikel 18 ska ledamöter, före detta ledamöter som uppbär pension och personer som uppbär efterlevandepension ha rätt till ersättning för två tredjedelar av sina utlägg i samband med sjukdom, graviditet eller barnafödande. Parlamentet ska fastställa villkoren för utövandet av denna rättighet. Denna ersättning ska inte heller vara skattepliktig (artikel 12.6).

Vidare har ledamöterna rätt till ett försäkringsskydd mot de risker som är förenade med utövandet av deras uppdrag. Parlamentet ska fastställa villkoren för utövandet av denna rättighet, och ledamöterna ska själva stå för en tredjedel av de försäkringspremier som ska betalas (artikel 19). Förmånen ska inte vara skattepliktig (artikel 12.6).

I artikel 27 anges att den frivilliga pensionsfond som parlamentet har upprättat kommer att kvarstå efter ikraftträdandet av ledamotsstadgan för de ledamöter eller före detta ledamöter som redan förvärvat rättigheter i denna fond. I artikeln anges vidare att de förvärvade rättigheterna till fullo ska kvarstå samt att parlamentet kan fastställa förutsättningar och villkor för förvärv av nya rättigheter. Fonden ska inte vara öppen för de ledamöter som väljs in i parlamentet för första gången efter det att stadgan har trätt i kraft. Inbetalningar till fonden ska inte vara skattepliktiga (artikel 12.6). I stadgan anges emellertid inte hur utfallande belopp från fonden ska behandlas i skattehänseende. Fonden kommer efter ikraftträdandet av stadgan att finnas kvar för de ledamöter och före detta ledamöter som redan har förvärvat rättigheter i fonden, men den kommer inte att vara öppen för de ledamöter som väljs in i parlamentet för första gången vid valet 2009. Ledamöter som uppbär arvode enligt artikel 10 i stadgan kommer inte att kunna förvärva nya rättigheter i den frivilliga fonden (artikel 27.3). De nuvarande ledamöter som efter återval väljer att omfattas av stadgans regelverk i stället för av de existerande nationella systemen kommer alltså inte att kunna förvärva några nya rättigheter i fonden.

Ledamotsstadgan träder i kraft den 14 juli 2009.

Propositionen

Arvoden och pensioner m.m.

I ledamotsstadgan (2005/684/EG, Euratom) anges att ledamöterna av Europaparlamentet har en speciell situation i den meningen att de inte är skyldiga att vara bosatta på de orter där parlamentet har sin verksamhet och att de har en särskild anknytning till den stat där de har blivit valda. Därför har det i stadgan tagits in en bestämmelse om att gemenskapsbeskattningen inte ska påverka medlemsstaternas rätt att låta ledamöternas arvoden omfattas av nationella skatterättsliga bestämmelser, förutsatt att varje form av dubbelbeskattning undviks. Detsamma ska, enligt ledamotsstadgan, gälla för övergångsersättningar samt ålders-, invaliditets- och efterlevandepensioner. Med hänsyn till ledamöternas starka anknytning till medlemsstaten, gör regeringen bedömningen att ledamöternas ersättningar från Europaparlamentet bör omfattas av nationell beskattning. Av samma skäl finns det anledning att beskatta den efterlevandepension som ges ut i enlighet med ledamotsstadgan.

Frågan blir då vilka förändringar detta kräver i inkomstskattelagen (1999:1229, IL). När det gäller ledamöternas arvoden och övergångsersättningar gör regeringen bedömningen att dessa kommer att omfattas av huvudregeln om beskattning i 11 kap. 1 § och att någon ändring i IL inte krävs för att ledamöternas arvoden och övergångsersättningar ska kunna tas upp till beskattning i Sverige.

I 10 kap. 5 § IL finns definitionen av pension. När det gäller de ålders-, invaliditets- och efterlevandepensioner som ges ut enligt ledamotsstadgan (2005/684/EG, Euratom) skulle de kunna omfattas av 10 kap. 5 § IL i sin nuvarande lydelse. Då det av stadgan inte närmare framgår hur pensionsystemet kommer att se ut kan det inte uteslutas att utfallande pensionsbelopp, enligt den nuvarande lagstiftningen, helt eller delvis blir skattefria. Definitionen av begreppet pension i 10 kap. 5 § IL bör därför enligt regeringen kompletteras så att det klart framgår att dessa pensioner ska tas upp till beskattning enligt 11 kap. 1 § IL.

Kostnadsersättningar

Enligt ledamotsstadgan ska ersättningar för resor till och från arbetsorterna och för övriga tjänsteresor inte vara skattepliktiga. Vidare ska ersättningar för övriga kostnader för utövande av uppdraget vara skattefria (artikel 12.6). Vilka de sistnämnda ersättningarna är preciseras inte närmare i ledamotsstadgan, men traktamentsersättning och ersättning för exempelvis kontorskostnader borde enligt regeringen utgöra sådana ersättningar.

I stadgans artikel 12.6 föreskrivs vidare att de ersättningar som betalas ut till ledamöter, före detta ledamöter som uppbär pension och personer som uppbär efterlevandepension och som avser att täcka två tredjedelar av deras utlägg i samband med sjukdom, graviditet eller barnafödande inte ska vara skattepliktiga. Det ska inte heller de förmåner i form av rätt till

försäkringsskydd mot de risker som är förenade med utövandet av ledamöternas uppdrag vara. Inte heller ska de inbetalningar som Europaparlamentet gör till den frivilliga pensionsfonden vara skattepliktiga.

Med anledning av att de ovan nämnda ersättningarna och förmånerna inte ska vara skattepliktiga bör dessa enligt regeringen inte heller tas upp till beskattning i Sverige. Eftersom flera av ersättningarna och förmånerna är oklara till sitt innehåll gör regeringen bedömningen att regleringen av skattefriheten för dessa bör vara mera allmänt hållen. Det föreslås därför att de ersättningar och förmåner som ges ut till ledamöterna och som inte ska tas upp bör vara resekostnadsersättningar, ersättningar för utgifter i samband med sjukdom, graviditet eller barnafödande, kostnadsersättningar för utövande av uppdraget, försäkringsförmåner samt inbetalningar till den frivilliga pensionsfond som Europaparlamentet har upprättat till sina ledamöter. Även ersättningar för utgifter i samband med sjukdom, graviditet eller barnafödande som ges ut till före detta ledamöter som uppbär pension från Europaparlamentet och till personer som uppbär efterlevandepension från Europaparlamentet föreslås i promemorian vara skattefria. Detsamma föreslås gälla de inbetalningar som görs till den frivilliga pensionsfonden till före detta ledamöter som har förvärvat rättigheter i fonden.

Skatteverket har i ett remissvar angivit att mot bakgrund av att inbetalningar till den frivilliga pensionsfonden kommer att bli skattefria, ska utbetalningar från fonden vara skattepliktiga enligt IL. I stadgan berörs inte frågan om beskattning hos medlemsstaterna av utfallande belopp från pensionsfonden. Regeringen anser därför att denna fråga inte bör regleras, som Skatteverket föreslagit, utan i stället ska avgöras inom ramen för rättstillämpningen.

Regeringen föreslår med anledning av det ovan angivna att ändringar görs i 11 kap. 28 § IL.

Ettårsregeln

Enligt 3 kap. 9 § första stycket IL är en obegränsat skattskyldig person som vistats utomlands i minst sex månader inte skattskyldig för inkomst av sådan verksamhet till den del inkomsten beskattas i verksamhetslandet (sexmånadersregeln). Av andra stycket framgår att om vistelsen utomlands under anställningen varar i minst ett år i samma land, är den skattskyldige inte skattskyldig för inkomsten även om denna inte beskattats i verksamhetslandet, om detta beror på lagstiftning eller administrativ praxis i det landet eller annat avtal än skatteavtal (ettårsregeln). Ettårsregeln gäller dock inte för anställningar hos staten, landsting, kommuner eller församlingar inom Svenska kyrkan annat än vid tjänsteexport.

Ettårsregeln i 3 kap. 9 § andra stycket IL kan i sin nuvarande utformning bli tillämplig på ledamöternas ersättningar från Europaparlamentet, eftersom det i denna regel saknas krav på beskattning i ett annat land. Den begränsning av regelns tillämplighet som gäller för offentliganställda

(utom vid tjänsteexport) hindrar inte tillämpning, eftersom en ledamot av Europaparlamentet inte är anställd hos stat, kommun, landsting eller församling inom Svenska kyrkan.

Ett uppdrag som ledamot av Europaparlamentet är till sin karaktär ett offentligt uppdrag. De skäl som ligger till grund för att utesluta offentliganställda från ettårsregelns tillämpningsområde gör sig även gällande beträffande parlamentsledamöterna. Mot den bakgrunden föreslås att ett tillägg görs i 3 kap. 9 § andra stycket IL, som innebär att bestämmelsen inte gäller för uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.

Undanröjande av dubbelbeskattning

I och med att arvodena m.m. både ska beskattas på gemenskapsnivå och i Sverige uppstår dubbelbeskattning. Ledamotsstadgans (2005/684/EG, Euratom) krav på att varje form av dubbelbeskattning ska undvikas aktualiserar bara lagstiftningsåtgärder som säkerställer att dubbelbeskattning i förhållande till Europeiska gemenskaperna undanröjs, dvs. när en ersättning beskattas både av gemenskaperna och nationellt i Sverige. Dubbelbeskattning i förhållande till Europeiska gemenskaperna bör, enligt regeringen, undanröjas genom avräkning med stöd av lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen). En sådan lösning är lämplig med hänsyn till motiven för nationell beskattning av parlamentsledamöterna, eftersom nivån på beskattningen då upprätthålls.

Dubbelbeskattning i förhållande till en överstatlig organisation har inte förutsetts i avräkningslagen som i sin nuvarande lydelse inte är tillämplig på gemenskapsskatten. En sådan skatt omfattas inte av definitionen av ”utländsk skatt” i 1 kap. 3 §, som förutsätter att det ska vara fråga om en skatt som betalats till en utländsk stat, delstat eller lokal myndighet. De aktuella ersättningarna kan heller inte anses uppfylla förutsättningarna i 2 kap. 1 § första stycket, som innebär att avräkning bara kan ske för skatt som hänför sig till en intäkt som den skattskyldige har beskattats för i en utländsk stat och som härrör från den utländska staten enligt den statens interna lagstiftning.

För att uppfylla ledamotsstadgans krav vad gäller undanröjande av dubbelbeskattning i förhållande till Europeiska gemenskaperna bör, enligt regeringen, därför avräkningslagen utvidgas till att omfatta den gemenskapsskatt som betalas på de aktuella ersättningarna. Ett tillägg föreslås därför i 1 kap. 3 § första stycket, i vilket det anges att gemenskapsskatten omfattas av bestämmelsens definition av ”utländsk skatt”. Vidare anges i ett nytt andra stycke i 2 kap. 1 § att en intäkt som beskattats av Europeiska gemenskaperna ska anses uppfylla villkoren i punkterna 1 och 2 i bestämmelsens första stycke och därmed anses vara en intäkt som har beskattats i en utländsk stat på grund av att den härrör från den staten. Genom dessa tillägg blir lagens generella systematik för avräkning tillämplig med bl.a. regler för beräkning av ett sammanlagt spärrbelopp för alla av lagen omfattade inkomstslag.

Beskattning av ersättningar till utstationerad personal vid Europaskolorna

För barn till personal vid EU:s institutioner finns särskilda Europaskolor. Europaskolorna är offentliga institutioner för utbildning och leds av en styrelse som bl.a. består av företrädare för medlemsstaternas regeringar och Europeiska kommissionen. Hittills har 14 sådana skolor inrättats i 7 medlemsstater, och antalet elever uppgår till ca 20 000.

Skolornas ändamål är att barn till personal vid EU:s institutioner ska utbildas tillsammans. Medlemsstaten anställer de nationella lärarna och betalar lön till dem. Tillägg till lönen och andra löneförmåner som tillkommer en lärare vid en Europaskola betalas av skolan. Det motsvarande gäller också för annan personal som utstationeras vid skolorna. För närvarande arbetar ett trettiotal svenska lärare vid Europaskolorna.

Styrelsen för Europaskolorna har antagit en stadga för utstationerad personal vid skolorna som bl.a. reglerar personalens arbetsvillkor och löner. Av stadgan framgår att skolorna betalar ut lön, olika bidrag och andra ersättningar samt ger ut sociala förmåner till personalen. Det framgår vidare av stadgan att skolorna under vissa förutsättningar ger ersättning för skatten på den nationella lönen till den utstationerade personalen. Syftet med denna ersättning är att garantera en jämlik lön mellan personalmedlemmarna från olika länder.

Verksamheten vid Europaskolorna regleras sedan den 1 oktober 2002 i konventionen med stadga för Europaskolorna, Luxemburg den 21 juni 1994 (94/557/EEG, Euratom). Sverige har anslutit sig till denna konvention (SÖ 2002:60). Dessförinnan reglerades verksamheten i bl.a. 1957 års avtal om stadga för Europeiska skolor för gemenskapens funktionärer (Recueil des traités des Nations unies, vol. 443, s. 229), till vilket Sverige anslöt sig i samband med EU-inträdet.

Regeringen föreslår att de ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till lärare och annan personal som är eller har varit utstationerad vid dessa skolor inte ska tas upp till beskattning. Detsamma ska gälla för de ersättningar och förmåner som Europaskolorna betalar ut till efterlevande till dessa personer. Grunden för regeringens förslag är att EG-domstolen har förklarat att den förpliktelse till lojalt samarbete och bistånd som åligger medlemsstaterna gentemot gemenskapen enligt artikel 5 (numera artikel 10) i EG-fördraget förbjuder desamma att göra de löner som Europaskolorna betalar till sina lärare till föremål för nationell beskattning, om bördan av en sådan beskattning drabbar gemenskapens budget (dom den 15 januari 1986 i mål C-44/84, Hurd, REG 1986, s. 29). Enligt EG-domstolen skulle en nationell beskattning av de löner som Europaskolorna betalar till sina lärare medföra en formlig överföring av medel från gemenskapens budget till den nationella budgeten och på det ekonomiska planet ha direkt skadliga följder för gemenskapen. Bakgrunden till detta är att en del av lönen utgör ersättning för den nationella skatten. En medlemsstat skulle på så sätt, enligt EG-domstolen, ensidigt kunna inkräkta på det

system som antagits för finansiering av gemenskapen och fördelning av ekonomiska bördor mellan medlemsstaterna. Sådana följder kunde därför inte godtas och stred mot artikel 5 (numera artikel 10) i EG-fördraget som reglerar medlemsstaternas skyldighet att underlätta gemenskapens uppgifter och att inte äventyra att fördragets mål uppnås.

Av EG-domstolens dom följer således att den lön som Europaskolorna betalar ut till de utstationerade lärarna inte får beskattas av medlemsstaterna. Detta avgörande får enligt regeringen alltså anses vara aktuellt och bör även omfatta annan utstationerad personal vid skolorna. Skatteverket beskattar inte heller den lön som Europaskolorna betalar ut till de utstationerade lärarna och annan personal. En uttrycklig bestämmelse om skattefrihet bör därför tas in i inkomstskattelagen (1999:1229, IL) så att det klart framgår att den lön som Europaskolorna betalar ut till lärare och annan personal som är eller har varit utstationerad vid dessa skolor inte ska tas upp till beskattning. Skattefriheten bör även omfatta andra ersättningar och förmåner som skolorna ger ut. Detsamma bör gälla för de ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till efterlevande till utstationerad personal. Förslaget föranleder att en ny paragraf, 11 kap. 21 a §, införs i IL och att 12 kap. 3 § samma lag ändras.

Motionerna

Med anledning av propositionen har motionerna Sk16 av Lars Johansson m.fl. (s) och Sk17 av Ulf Holm m.fl. (mp) väckts. Yrkande 1 i den sistnämnda motionen har överlämnats för beredning i konstitutionsutskottet.

Motionärerna anser att det finns en möjlighet att beskatta kostnadsersättningar och menar att denna bör prövas i stället för att regeringens enkla väg med skattebefrielse väljs. De anser också principiellt att skattebefrielse bör undvikas, varför regeringen bör driva att denna upphävs, om EG-rätten skulle visa sig stödja en skattebefrielse.

De anser vidare att de traktamenten och kostnadsersättningar m.m. som svenska ledamöter av Europaparlamentet får ska tas upp till svensk nationell beskattning i den del ersättningen kan antas väsentligen överstiga de utgifter som den är avsedd att täcka (11 kap. 28 § IL).

Motionärerna anser också att regeringen bör verka för en omförhandling av EU-parlamentets ledamotsstadga i syfte att möjliggöra nationell beskattning av traktamenten och kostnadsersättningar m.m. till den del ersättningen kan antas väsentligen överstiga de utgifter som den är avsedd att täcka.

Slutligen anser de att de utbetalningar som sker från Europaparlamentets frivilliga pensionsfond ska vara skattepliktiga i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till de bedömningar som regeringen redovisar i propositionen när det gäller de anpassningar som bör göras i skattelagstiftningen med anledning av ledamotsstadgan och beträffande viss personal vid Europaskolorna. Det innebär att utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionerna Sk16 yrkande 1–3 och Sk17 yrkande 2–4.

Utskottet ser en logik i det som anförts av Skatteverket avseende utbetalningar från den frivilliga pensionsfonden. Mot bakgrund av att inbetalningarna till fonden enligt ledamotsstadgan inte blir skattepliktiga, ska enligt verket utbetalningarna från fonden vara skattepliktiga enligt IL. Utskottet instämmer i denna bedömning men är medvetet om att frågan även kan komma att avgöras i EG-domstolen mot bakgrund av att det i stadgan inte berörs hur beskattningen av utfallande belopp från pensionsfonden bör ske. Det kan dock noteras att fonden inte kommer att vara öppen för de ledamöter som väljs in fr.o.m. valet 2009 och att återvalda ledamöter som uppbär arvode enligt den nya ledamotsstadgan inte kommer att kunna förvärva nya rättigheter i den frivilliga fonden.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna (s, v, mp)

av Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Fredrik Olovsson (s), Marie Engström (v), Helena Leander (mp) och Hans Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229) utom vad avser förslaget till ändring i 11 kap. 28 §,

2. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att de kostnadsersättningar som betalas ut av Europaparlamentet utöver arvoden ska inkomstbeskattas i de fall detta är förenligt med EG-rätten och att i de fall EG-rätten uppställer hinder för kostnadsersättningar ska regeringen verka för att dessa hinder undanröjs och att de utbetalningar som sker från Europaparlamentets frivilliga pensionsfond ska vara skattepliktiga i Sverige.

Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Sk16 yrkandena 1–3 och 2008/09:Sk17 yrkande 4 och bifaller delvis proposition 2008/09:136 och motion 2008/09:Sk17 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Alla som har inkomster och använder sig av våra gemensamt beslutade välfärdstjänster bör bidra till dessas finansiering genom skatt. Detta är viktigt för skattesystemets folkliga legitimitet. Skatteprivilegier som skattebefrielse är en exceptionell åtgärd som bör tillämpas med stor restriktivitet.

Den nya ledamotsstadgan är bindande för medlemsstaterna. I stort instämmer vi i propositionens förslag om hur skattefrågorna ska hanteras utifrån ledamotsstadgan. Enligt nu gällande rätt är det dock möjligt att beskatta kostnadsersättningar till den del de kan antas väsentligt överstiga de utgifter som de är avsedda att täcka. I avsnitt 4.3.3 redovisas regeringens förslag när det gäller kostnadsersättningar. Under detta avsnitt (s. 21) anges att ”många av ersättningarna och förmånerna är oklara till sitt innehåll vilket lett till att den föreslagna regleringen av skattefriheten för ersättningarna och förmånerna är mer allmänt hållna”. Vi bedömer att det

finns en möjlighet att beskatta kostnadsersättningarna och menar att denna bör prövas i stället för att välja regeringens enkla väg med skattebefrielse. Vi anser också principiellt att skattebefrielse bör undvikas, varför regeringen bör driva att denna upphävs, om EG-rätten skulle visa sig stödja en skattebefrielse.

Skatteverket har i sitt remissvar konstaterat att inbetalningar till den frivilliga pensionsfonden i EU-parlamentet kommer att vara skattebefriade. Dock anser Skatteverket att utbetalningar från den frivilliga pensionsfonden ska vara skattepliktiga. Vi instämmer i detta. Det är så en frivillig pensionsförsäkring normalt behandlas, och vi kan inte förstå varför EU-parlamentariker ska skattebefrias på detta sätt. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna (fp)

Gunnar Andrén (fp) anför:

Jag biträder utskottsmajoritetens tillstyrkan av ministären Reinfeldts förslag i proposition 2008/09:136.

Propositionen innebär att Sverige så långt EU tillåter tar för sig när det gäller att beskatta ersättningar som EU betalar ut till ledamöterna i EU-parlamentet. Själva ledamotsstadgan antogs av EU när Sverige representerades av en socialdemokratisk regering. Det är därför högst förvånande att Socialdemokraterna nu försöker ta hem politiska poäng när det gäller kostnadsersättningarna till ledamöter i EU-parlamentet. Om Socialdemokraterna ville ha haft en annan tingens ordning skulle de självfallet ha tagit upp det medan det fortfarande fanns en möjlighet att påverka innehållet i stadgan.

I utskottet har jag framfört kritik mot det socialdemokratiska agerandet i denna fråga. Kritiken kommer jag att utveckla och delge kammaren när ärendet tas upp till avgörande i riksdagen. Jag vill emellertid redan här nämna att regeringen naturligtvis inte hade kunnat utforma sitt förslag så att Sverige börjar beskatta ersättningar som enligt EU:s regler inte får beskattas nationellt. Det är en annan sak att om man tycker detta är bra eller inte. Nu har vi i alla fall den ledamotsstadga som Socialdemokraterna har varit med om att förhandla fram.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:136 Beskattning av ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet och viss personal vid Europaskolorna:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.

Följdmotionerna

2008/09:Sk16 av Lars Johansson m.fl. (s):

1. Riksdagen avslår proposition 2008/09:136 i fråga om skattebefrielse av vissa ersättningar till Europaparlamentets medlemmar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de kostnadsersättningar som betalas ut av Europaparlamentet utöver arvodena ska inkomstbeskattas i det fall detta är förenligt med EG-rätten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i det fall EG-rätten uppställer hinder för beskattning av kostnadsersättningar ska regeringen verka för att dessa hinder undanröjs.

2008/09:Sk17 av Ulf Holm m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att traktamenten och kostnadsersättning m.m. som svenska ledamöter av Europaparlamentet får ska tas upp till svensk nationell beskattning i den del ersättningen kan antas väsentligen överstiga de utgifter som den är avsedd att täcka (11 kap. 28 § inkomstskattelagen [1999:1229]).
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omförhandling av EU-parlamentets ledamotsstadga i syfte att möjliggöra nationell beskattning av traktamenten och kostnadsersättning m.m. till den del ersättningen kan antas väsentligen överstiga de utgifter som den är avsedd att täcka.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de utbetalningar som sker från Europaparlamentets frivilliga pensionsfond ska vara skattepliktiga i Sverige.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 3 kap. 9 §, 10 kap. 5 §, 11 kap. 28 §, 12 kap. 3 § och 58 kap. 18 och 18 a §§ samt rubriken närmast före 11 kap. 28 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 kap. 21 a §, och närmast före 11 kap. 21 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

9 §

En obegränsat skattskyldig person som har anställning som innebär att han vistas utomlands i minst sex månader, är inte skattskyldig för inkomst av sådan anställning till den del inkomsten beskattas i verksamhetslandet (sexmånadersregeln). Detta gäller dock inte om det framkommer att inkomsten beskattats i verksamhetslandet i strid med landets lagstiftning eller gällande skatteavtal.

Om vistelsen utomlands under anställningen varar i minst ett år i samma land, är den skattskyldige inte skattskyldig för inkomsten även om denna inte beskattas i verksamhetslandet, om detta beror på lagstiftning eller administrativ praxis i det landet eller annat avtal än skatteavtal (ettårsregeln). Ettårsregeln gäller dock inte för anställningar hos staten, landsting, kommuner eller församlingar inom Svenska kyrkan annat än vid tjänsteexport.

Om vistelsen utomlands under anställningen varar i minst ett år i samma land, är den skattskyldige inte skattskyldig för inkomsten även om denna inte beskattas i verksamhetslandet, om detta beror på lagstiftning eller administrativ praxis i det landet eller annat avtal än skatteavtal (ettårsregeln). Ettårsregeln gäller dock inte för anställningar hos staten, landsting, kommuner eller församlingar inom Svenska kyrkan annat än vid tjänsteexport. *Ettårsregeln gäller inte heller för uppdrag som ledamot av Europaparlamentet.*

10 kap.

5 §

Med pension avses ersättningar som betalas ut

1. som inkomstgrundad ålderspension och premiepension till efterlevande enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
2. som garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension,

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

3. som efterlevandepension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn,

4. som ålders-, invaliditets- och efterlevandepension enligt Europaparlamentets beslut nr 2005/684/EG, Euratom av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga²,

4. på grund av tidigare tjänst på annat sätt än genom försäkring,

5. på grund av tidigare tjänst på annat sätt än genom försäkring,

5. på grund av pensionsförsäkring eller återköp av sådan försäkring, eller

6. på grund av pensionsförsäkring eller återköp av sådan försäkring, eller

6. till förmånstagare enligt ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket.

7. till förmånstagare enligt ett sådant avtal om tjänstepension som avses i 28 kap. 2 § andra stycket.

Med pension avses också ersättningar som betalas ut från pensions-sparkonto

1. till pensionsspararen,

2. till förmånstagare på grund av förmånstagarförordnande,

3. till den som fått rätten till pension genom bodelning,

4. till make eller bröstarvinge på grund av att ett förmånstagarförordnande jämkats, eller

5. vid återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken.

I 58 kap. finns ytterligare bestämmelser om pensionsförsäkringar och pensionssparkonton.

11 kap.

Ersättningar till utstationerad personal vid Europaskolorna

21 a §

Ersättningar och förmåner som Europaskolorna ger ut till personal som är eller har varit utstationerad vid dessa skolor ska inte tas upp. Detta gäller också för efterlevande till sådan personal.

Ersättningar till företrädare i Europaparlamentet

Ersättningar till ledamöter av Europaparlamentet

28 §

*De fasta resekostnads- och Följande ersättningar och för-
traktamentsersättningar som måner som Europaparlamentet ger*

² EUT L 262, 7.10.2005, s. 1 (Celex 32005Q0684).

Europaparlamentet *betalar till sina företrädare där ska tas upp bara till den del ersättningen kan antas väsentligt överstiga de utgifter som den är avsedd att täcka.*

ut till sina ledamöter ska inte tas upp:

- 1. resekostnadsersättningar,*
- 2. kostnadsersättningar för utövande av uppdraget,*
- 3. ersättningar för utgifter i samband med sjukdom, graviditet eller barnafödande,*
- 4. försäkringsförmåner, och*
- 5. inbetalningar till den frivilliga pensionsfond som Europaparlamentet har upprättat för sina ledamöter.*

Första stycket 3 gäller också för före detta ledamöter som har pension från Europaparlamentet och för personer som har efterlevandepension från Europaparlamentet.

Första stycket 5 gäller också för före detta ledamöter som har förvärvat rättigheter i den frivilliga pensionsfonden.

12 kap.

3 §

Om den skattskyldige får sådan ersättning som enligt 11 kap. 21, 26 a, 27 § fjärde stycket eller 28 § inte ska tas upp, får de utgifter som ersättningen är avsedd att täcka inte dras av.

Om den skattskyldige får sådant skattefritt stöd eller bidrag vid utbildning eller arbetslöshet som avses i 11 kap. 27 § tredje stycket, 34 § andra stycket och 35 §, får de utgifter som stödet eller bidraget är avsett att täcka inte dras av.

Avdrag får inte heller göras för utgifter som täcks av sådana ersättningar till

1. utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner som enligt 11 kap. 22 § och 23 § första stycket 2 inte ska tas upp, och
2. dagbarnvårdare som enligt 11 kap. 48 § inte ska tas upp.

58 kap.

18 §

En pensionsförsäkring får återköpas trots bestämmelserna i detta kapitel, om det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst 30 procent av prisbasbeloppet. Återköp får också ske om

1. det tekniska återköpsvärdet uppgår till högst ett prisbasbelopp,
2. försäkringen inte är förenad med ett oåterkalleligt förmånstagarförordnande, och
3. premier för försäkringen inte har betalats under de senaste tio åren.

I andra fall får återköp medges av Skatteverket, om försäkringstagaren är på obestånd och genom ett återköp kan få en varaktig lösning på sina ekonomiska problem eller om det i övrigt finns synnerliga skäl. Detta gäller dock endast om återköp får ske enligt försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken eller 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104) av försäkringstagarens tillgodohavande. De hindrar inte heller en överföring av hela pensionsförsäkringens värde direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 5 § om försäkringstagaren tecknar den i samband med överföringen hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. Överföringen ska i så fall inte anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 5 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

Bestämmelserna i detta kapitel hindrar inte återbetalning enligt 13 kap. 4 § äktenskapsbalken eller 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104) av försäkringstagarens tillgodohavande. De hindrar inte heller en överföring av hela pensionsförsäkringens värde direkt till en annan pensionsförsäkring än som avses i 5 § om försäkringstagaren tecknar den i samband med överföringen hos samma eller annan försäkringsgivare med samma person som försäkrad. Överföringen ska i så fall inte anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 6 och inte heller som en betalning av premier för pensionsförsäkring.

18 a §

En försäkringsgivare som bedriver verksamhet från ett fast driftställe i en utländsk stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som gett in ett sådant åtagande som avses i 16 a § andra stycket, får avtala med försäkringens innehavare om att för dennes räkning betala den avkastningsskatt som enligt lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel är hänförlig till försäkringen. Ett sådant avtal om betalning av avkastningsskatt ska vara skriftligt och får avse flera år.

Betalningen ska inte anses strida mot bestämmelserna i detta kapitel och inte heller anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 5, om

– beloppet betalats ut sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering, och

– det belopp som betalats ut inte överstiger avkastningsskattens storlek enligt beslut om slutlig skatt med tillägg för bankavgifter och andra sedvanliga kostnader som har direkt samband med överföringen av beloppet.

Om skatt som försäkringsgivaren betalat till följd av avtalet återbetalas, anses beloppet som pension om det inte, tillsammans med ränta enligt

Betalningen ska inte anses strida mot bestämmelserna i detta kapitel och inte heller anses som pension enligt 10 kap. 5 § första stycket 6, om

– beloppet betalats ut sedan underlaget för avkastningsskatt fastställts i beslut om årlig taxering, och

– det belopp som betalats ut inte överstiger avkastningsskattens storlek enligt beslut om slutlig skatt med tillägg för bankavgifter och andra sedvanliga kostnader som har direkt samband med överföringen av beloppet.

19 kap. 12 § skattebetalningslagen (1997:483), tillgodoförs försäkringen inom 14 dagar. Har försäkringen avslutats, ska beloppet i stället tillgodoföras den försäkring till vilken värdet i den avslutade försäkringen har överförts.

Bestämmelserna i denna paragraf tillämpas också på tjänstepensionsavtal som är jämförbara med pensionsförsäkring och uppfyller villkoren i 1 a §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009 i fråga om 11 kap. 21 a §, 12 kap. 3 § och rubriken närmast före 11 kap. 21 a § och i övrigt den 14 juli 2009.

2. Bestämmelserna i 11 kap. 21 a § samt 12 kap. 3 § i sin nya lydelse tillämpas på ersättningar och förmåner som ges ut efter ikraftträdandet.

3. Bestämmelserna i 3 kap. 9 §, 10 kap. 5 § och 11 kap. 28 § i sina nya lydelse tillämpas på ersättningar och förmåner som Europaparlamentet ger ut efter den 13 juli 2009.

4. Äldre lydelse av bestämmelserna i 3 kap. 9 §, 10 kap. 5 § och 58 kap. 18 och 18 a §§ tillämpas fortfarande för de ledamöter som omfattas av det nationella systemet för ledamotsarvode, övergångsersättning, pension och efterlevandepension som gällde före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § och 2 kap. 1 § lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Med utländsk skatt avses i denna lag följande skatter som betalats till en utländsk stat, delstat *eller* lokal myndighet:

1. allmän slutlig skatt på inkomst,
2. skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten eller den kommunala fastighetsavgiften och som tagits ut på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
3. skatt som beräknats på schablonintäkt eller liknande på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
4. skatt som beräknats på grundval av fraktintäkter, biljettintäkter eller annan jämförlig grund som uppburits i den utländska staten av skattskyldig som bedriver sjöfart eller luftfart i internationell trafik.

Med utländsk skatt avses även belopp som anges i 2 kap. 8 § 2 och 3.

Med utländsk skatt avses i 2 kap. 3–6 §§, 9 § andra stycket, 15 och 18–20 §§ även motsvarande preliminär skatt.

2 kap.

1 §²

En obegränsat skattskyldig som har haft en intäkt och en begränsat skattskyldig som har haft en intäkt hänförlig till ett fast driftställe i Sverige, har genom avräkning av utländsk skatt på intäkten rätt till ned sättning av statlig och kommunal inkomstskatt enligt detta kapitel om

1. intäkten tagits upp enligt inkomstskattelagen (1999:1229),
2. den skattskyldige har beskattats för intäkten i en utländsk stat, och
3. intäkten anses härröra från den utländska staten enligt dess skattelagstiftning.

I fråga om intäkt som beskattats av Europeiska gemenskaperna ska villkoren i första stycket 2 och 3 anses vara uppfyllda.

Vid tillämpning av detta kapitel ska det bortses från

1. lågbeskattade inkomster som beskattas hos delägare i utländsk juridisk person enligt 39 a kap. 13 § inkomstskattelagen,
2. statlig och kommunal inkomstskatt på sådana inkomster, och
3. utländsk skatt på sådana inkomster.

¹ Senaste lydelse 2008:1350.

² Senaste lydelse 2008:1350.

Denna lag träder i kraft den 14 juli 2009.